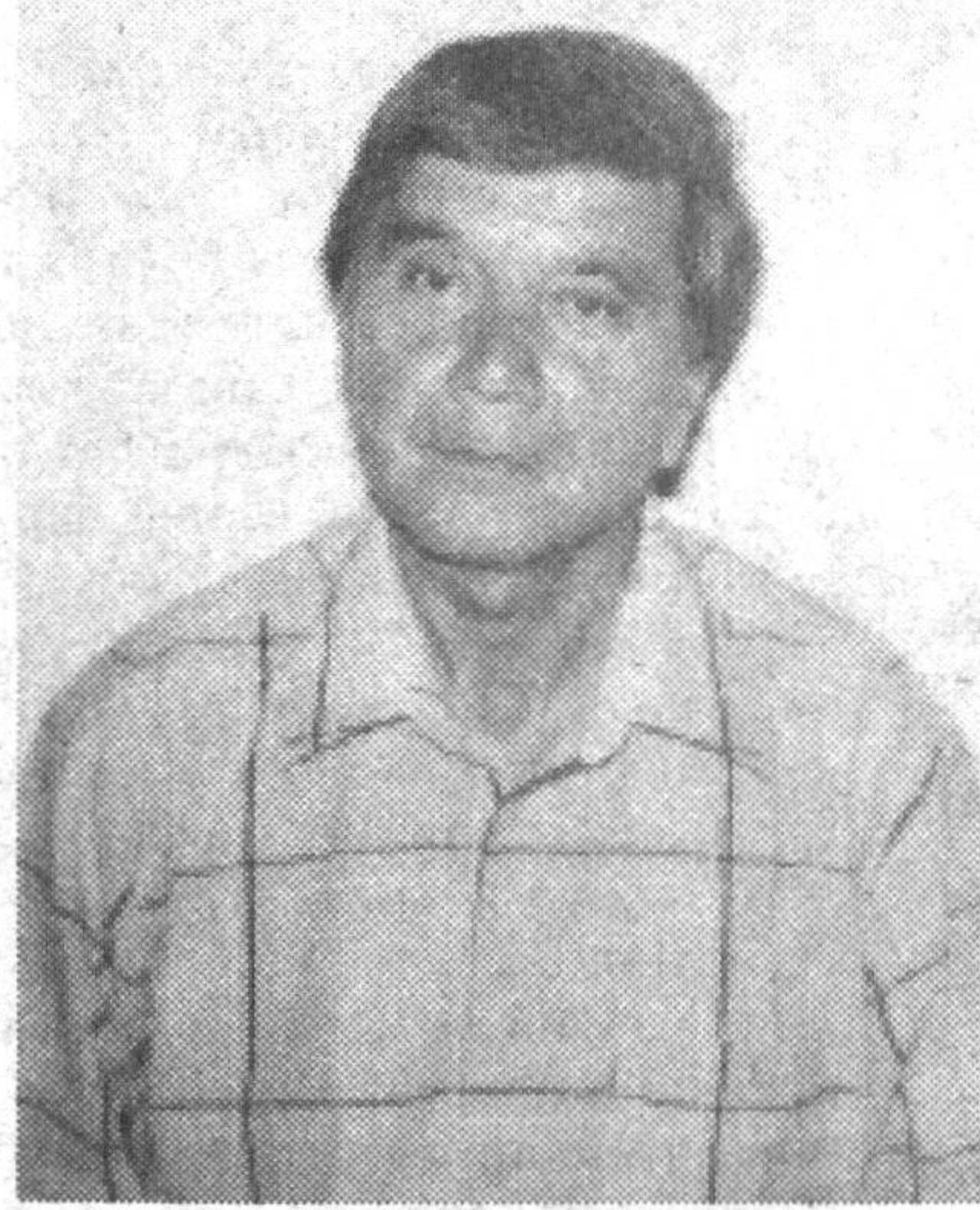

Хабибулло Саид ФАНИ

Сен келдинг. Тўқнашди ер билан осмон. Кунларим дилдан чечмади исиз. Ҳар қачон бировни айбламоқ осон — Маълумат товларин ташламоқ ҳиссиз.

Кетмайсан. Қошларинг чимриган мағрур. Самодан совуқлик ёғилар аста. Шу ёнинг кунлари кузакдан мағлуб, Не сабаб? Турналар учмоқда настлаб.

Кўркмасан. Қарашинг кескир, музаффар — Фақат бу гўзаллик кўзимни олмас. Чўчиб уйғонмайман энди ҳар саҳар, Боғ ишлаганими ё сочилиган олмос...

МЕХРИБОНЛИК УЙИДА БАҲОР

Мен шоир бўлсайдим, ёзардим шундоқ: — Отажоним ҳамда дадам ахшилар. Атрофимга мунгли боқаман бироқ. Улар қаердалар, айтинг, ахшилар?

...Хаёт гирдобига тушган ёлғиз аёл жонидан тўяди. Улмакка қасд этди. Ҳаёт тийиб қолган ўлим тўшагига ётишдан аввал аёшқ ва деразасини очиб кўяди. (Кейин... кимдир излар). Бор кучини йиғиб тўшаққа чўзилади.

Шу асно бир даста қизил гул ёнига келиб тушади. Қайдан бу гул ва кимдан? Унинг йўқловчиси қолмаган, ахир.

Хаёт нафаси уфуриб турган қизил гулга аёл беихтиёр махлиё бўлади ва кўнглида яшаган умид куртаклари уйғонганини ҳис этади.

Эртасига уни ўш хайрли ишлари билан оғизга тушган «Рухият суянчи» фирмасига тақлиф этишди. Аён бўлади, деразадан қўй ташлаган ҳам шу фирма кишиси экан. Нотаниш, махзун аёлни у кўчада баноғох кўриб қолган ва кузатиб йўлгача келган, дереза орқали кузатиб хонага ўша гулни ташлаган.

Аёлни фирмага ўша олишди. Унга тақлиф этилган илк вазифа ҳам ажаботвор бўлади. Ҳар кўни, муайян соатда қизил гул билан шаҳар қамоқхонаси олдидан ўтиш... Жонидан тўйган кай бир маҳбус шояд панжара ортидан туриб гўзал аёлга ва гулга кўзи тушою қалбида яхшилик уруғи, меҳр туйғуси уйғонса!

Эркин САМАНДАР

РУХИЯТ СУЯНЧИЛАРИ

Аёл тушунадики, фирма ўз олдига қўйган мақсад одамларга руҳий далда бериш, шу орқали хаётга муваббат уйғотиш, турмуш аталмиш оғир юкини бир қадар бўлса-да енгиллатишдан иборат.

Аёл бу ишга иштиёқ билан киришди. Зиммасига олган вазифаларини ба-жара бориб, хаётда ўз ўрни ва бахтини топишга муяссар бўлади. (Яхшилик қилсанг, яхшилик кўрасан!)

Испан драматурги А.Касонанинг «Даракхлар тик туриб жон беради» драматизацияси (Ўзбек Миллий академик драма театри спектакли) талқин этилган бу гоё илдизлари асқлида шарқ заминидан ўсиб чиққан эмасми!

Хаэрат Навоийни эсга олинг.

Кимки бир кўнгли бузуғнинг хотирини шод айлади, Олча борким, Қазба вайрон бўлса, Обод айлади.

Бузуғ кўнглини шод этиш қарами хақида халқ оғзаки асарларида, исломий китобларимизда бир-бирдан таъсирли ҳикоят ва ривоятлар битилган.

...Бир мўмин узок йиллар ҳаж тадоригини кўриб, ўз меҳнати билан маблағ йиғиб, ниҳоят Маккаи мукаррама сари равона бўлади. Сафар бир жойга етганида кўнгли бузуғ онаизорини кўриб қолади. Қариб бор-йўғидан мосуво бўлган онанинг ахволидан оғох бўлган, сафарни тўхтади, ўша муштипарга ёрдам қилини чўзди. Бузуғ кўнглини овлаш учун ҳажга йиққан бор маблағини сарфлайди ва орқага қайтади. Ривоятдан аён бўладики, ўша мўминнинг бу иши Маккаи мукаррамани тавоф қилган билан баробар экан.

Хотами Той хақидаги ривоятлар-чи! Фақат моддий кўмак билангина эмас, балки кўнгли бузуғларга меҳр кўрсатиш, яхши сўз билан ярасига малҳам бўлишини фазилат ва хосиятлари хақидаги ҳикоятлардир улар. Махзун ва мажруҳлар хаёти қил устидан турганида Хўжаи Хизрнинг дафъатан пайдо бўлиши ҳудди зулмат ичда шўъла пайдо бўлгани каби ўзлини ёритиб юборишлари оғиздан-оғизга ўтиб келаётгани беҳиз эмас. Зеро, яхши сўз Худо йўлидаги садақалар сирасига кирди. Бугун нонинг бўлмас, бугундоқ сўзинг йўқми, дейишгани шундандир.

Эзуғлиқнинг тури беҳисоб. Ўз хаёти-мизда бунга мисоллар оқ эмас.

...У пайларда Хиванинг кўчалари тор, бир ёғир ётса, қўлмақларида арвалар

Юлдузга ёшлиқдан кўнликмоқ маъқул...

Ҳамма болаларга ўхшайман мен ҳам, Базаир тўполончи, баъзида маҳзун. Негадир кундузлар менга бир тутам, Негадир кечалар мен учун узун...

Бошқадан фарқим ҳам бормикан пича. Мен қушлар тилини биламан чандон. Мен шамол тилини биламан жуда. Улар гапиргани доим — онажон!

Мен тушлар кўраман бир хил ҳар саҳар: Олпоқ либосдаги аёлмиш она. Гўё ёлғизиман, қўчалари пар, Онамга етолмай қиламан нола...

Кутганларим ҳар вақт беҳуда кетар, Мен-чи ўйларимни ўйлайвераман. Сиз келмасангиз ҳам, бас, садқай сар, Сиз келмасангиз ҳам нияйвераман.

Бирдан ланг очилиб кетади эшик, Халққириб кетаман. Тўқлар ифор. Ложувард гуллардан кўтариб бешик, Онаммас, қошимга келади баҳор!

ЁШ НАФАҚАХЎРНИНГ УЙЛАРИ

Қарай десам боғим йўқ, Боқай десам молим йўқ, Эрқалай десам... Эрта ташлаб кетган хотиним.

Таваккал Қодировга

Дўстлар даврасида овози қолди, Хонада хўрсиниб, жим сози қолди. Оғошлар гулини тўқиб шамоллар, Бир баҳор кетди-ю, минг ёзи қолди.

Қайси бир юртдадир кўйинг макони?! Қайси бир дилдадир овоз имкони.

Умри тугаб битса агар ҳофизнинг, Ёниб кўлайиберар унинг имони!

Умр ўтар яхши ёки ёмондир, Ҳамма ҳам дунёга тўрт кун меҳмондир. Овозин йўқотиб ғижжақ бўлайди: «Ҳофиз — жаҳонга ҳеч сизмаган жондир!»

ЛАЙЛИ ВА МАЖНУНИ ҲАҚИДА...

Жунун водийсида Маҷнун алағна, Мовий олов бўлиб ёнади Лайло. Жисм йўқ, олам йўқ — нурга айланган, Ниҳонга ўзга дароғи берма, Худоё!

Безавол гул эрур ошққ яғона, Булбул ҳам ўзидир, наво ҳам ўзи. Ошиққа дўзаху жаннат бегона, Ҳақлар ҳам ўзидир, сано ҳам ўзи.

Ваҳдати ежуддир Лайли ва Маҷнун, Дунёдан шодумон кетдилар топиб. Самолар қағридан эшитилар ун: «Ошиқлар меърожи келилар топиб!»

Юлдузга ёшлиқдан кўнликмоқ маъқул, Кейин, оғир ботар нурлари унинг. Сен — ҳақсиз-ҳуқуқсиз, безабон бир қул, Одамсан, юлдузни таниган кунинг.

Эрқка ҳам ёшлиқдан кўнликмоқ маъқул, Кейин, озодликдан бўласан теймак. Кейин, озодликка ёғбошлар дўз, Кейин, беркинсан қайга бедарак...

Сен озод, ҳур шамолсан, Кутаман. Кечиксанг — ҳайқираман! Нафасимдан титраб кетар ҳаволар. Шунда сен Мен томон еласан Тўзғитиб хаёлим гулларини Шамолим...

ботиб қолгучи эди. Шундай кунларнинг биринида ўз ҳикмат-қароматлари билан узок-яқинда ном чиқарган Шавкатиддин эшоннинг эшак араваси ҳам қўлмақда така-так тўхтаб қолган. Эшак харчанд чирангани билан арава ўрнидан жилай демас, эшон нима қилишни билмас эди. Шунда кўча чеккасида ошққ ўйнаб утирган болалардан бири бу ҳолни кўриб юғриб келдию сувга кириб эшак аравани қўлмақдан олиб чиқди. Эшон боладан сўради: Отинг нима? Исмин Отаназар, деди бола этиги лойларини артаркан. Эшон унга ўшанда назар қилган экан, йиллар ўтиб бола саховатпеша инсон бўлиб етишди. Маҳалла йўлини ўз ҳисобидан асфалт қилдириб берди. Ангарлик ёб (ариқ) кўприги эскириб, ўтиб-қайтиш амри маҳол бўлиб қолган эди, уни янгидан қурдирди. Қишлоқ қабристонининг атрофини яшил билан девор айлантириб, дарвоза ўрнаттирди. Ота-болалари қабрларини обод қилдириб, хайрига қўлами янада кенгаз берди. Вилоят касалхонаси хирургия бўлими юрак жарроҳлиги, вилоят турғужонаси, Хива туман турғужонаси хоналарини тавмирлатиб берди.

Ўзбекистон Қаҳрамони Вера Пақ раҳбарлик қилаётган 20-болалар уйи жамоаси билан алоқалар айнақса диққатга сазовордир. Болалар уйига ҳар йили қишга 2,5-3 тонна мева тайёрлаб қўйи-

олинган бошқа аъзолари ёниб кетади. Бундан хабар толган домла ўз рафиқаси билан шогирдини (опанинг ўғли) дарҳол қишлоққа жўнатади.

Домланнинг рафиқаси ҳам худди ўзидек куюнчак, кўнгли бўш, меҳрибон аёл. Қишлоқдан қайтган, фожияни эрига гапиратуриб, опанинг ўғли ўз қариндошлари уйига сиймаётганини маълум қилади. Домла ўзини қўйишга жой толомай қолади. Вожаёб! Водарғи!

Энди гап бундай, дейди домла рафиқасига, ҳозирок ўша қишлоққа жўнайди, болани уйимизга олиб келасиз, уни агар рози бўлса, ўғил қилиб оламиз, уч ўғлимиз тўрт бўлади.

Рафиқаси ўша кўнлик яна қишлоққа жўнайди. Болани олиб келади. Уни ўғил қилиб олишди, ўз хонадонларидан жой беришди.

— Бу ўғлимни ўқитиб, бор шароитни яратиб бераман, шояд ўқиб кўнгли кўтарилсин. Унинг ҳикоясини эшитарканман, беихтиёр кўзларимга ёш қалқди.

— Сиз жаннати одамсиз, домла, — дедим ўзимни тўхташмай.

Шу ўринда яна «Даракхлар тик туриб жон беради» спектакли ёлға келади. Асарнинг бош қаҳрамонлари — чол ва кампир бир вақтлар ноҳўя қадам қўйган ўспирин неварани қаттиқ қойганлари, бола уйдан бош олиб кетгани, орадан йи-

гирма йил ўтса-да ҳамон ундан дарак бўлмаганлигидан эзиллиб кун кечирдишди. Айнақса буви неварани кутавериб, кўз ёшлари қурийдилар. Шунда бува бир чора ўйлаб

толади. Канададаги неварани номидан бу-виға хатлар ёза бошлади. Бувида неваранинг келишига умид туғилади. «Неваранинг ҳар битта мактуби унинг қалби-га хаёт нафасини олиб киради.

Бу ҳўйла узокқа бормаслигини билган бува мадад истаб ўша Рухият фирмасига мурожаат этади. Канададан неварам бўлиб олдин телеграмма жўната-сизлар, сўнгра келин билан уйимизга кириб келасизлар. Шундай қилинмаса, рафиқам ортққ ўшолмайди!

Рухиятчилар айни шундай қилишди. Йигирма йиллик айрилиқдан сўнгра неваранининг ўз хотини билан қўриб келгани кўрган бувининг қувончига олам торлик қилди, улаётган жонга ҳаёт қайтди.

Бахтли кунларнинг биринида ҳаётқўй не-вара қайтиб келади. Шу давр ичда унинг ашаддий ноқасига айланган, жоғиллиги кўрган чол-кампир тагин там дарёсига чўмдилар. Боз ўстига неваранинг катта пул талаб қилиши уларни лол қолдиради.

Охир-оқибат улар неварадан ҳафса-лалари бир бўлиб ўзларини неварав ва келин қилиб кўрсатган Рухиятчиларни чин фарзанд ўрнида қабул қилдилар.

Одамзоднинг ахшидидан ахши йўқ, ёмонидан ёмон. Лекин ёмонлардан яхшиларнинг кўплиги боисидан ер ўз меҳвариди айланаётгандир.

Мен билган яхшиларнинг фазилатлари-дан бири шунки, улар кўнгли аталмиш уйни тоза сақлайдилар. Бу кўнглиларга кичу кек бегона, уларда ҳасадга гаразга ўрин йўқ. Ёмонлик — кўнгли қирлиги белгиси. Жа-лолиддин Румий хазратлари айтганларидек, турмасин кўнглида кир, қувил уни!

Фикрини давом этириб ҳазрат бундай сабоқ берадилар: «Кўр одам лойга ботса, ажабланидиган жойи йўқ, аммоки, кўнгли кўр одамнинг лойга ботмоғида сир бор. Зеро.

У Тошкент Олий ўқув юртиридан биринчи ўқувчи, тарих фанлари номзоиди. Урта ўқув юртири учун Ўзбекистоннинг янги тарихидан дарсликлари чоп этилган. Шунинг баробарида репетиторлик макта-бини ҳам яратиб ўғил-қизларимизни институтларга яришга тайёрлаб келади.

Ўтган йили узок қишлоқдан бир опа ўғлини домла ҳузурига олиб келади. Са-води тузуқ ўғлимнинг, дейди, кўп китоб ўқийди, лекин унга бир устозлик қиласиз, домла. Олим болани текшириб кўргач, рози бўлади. Йигитни олиб қолади.

Орадан ярим йил ўтган, опа хонадо-нида мусибат рўй беради. Тун ярмида уйига ўт тушади. Уй билан бир бўлиб опа,

Ўлмасхон ҲАҚБЕРДИЕВА

Чақмоқдек самога сачраган, Зум ўтмай сўнган бир юлдузман. Ёлғизлик бағрида чарчаган, Ночору нотавон, ожизман.

Тер тўқиб дунёдан орттирган, Давлатим — биргина қаламдир. Шейр эмас — лабимдан отилган, Бўзимга қамалган оламдир...

Дилма рашк деган усур, Ўргимчадек ўрлаб қираб.

Чечак бор, у сенга аталган...

Гумону шубҳадан, манфур, Ёпишқоқ тўр-тўрлаб қираб. Шу тўрларга ўзим урдим, Нодонликми ёки ғўрлик? Севгимизни бунда кўрдим, Ўлжа бўлиб ётар шўрлик.

УСТОЗИМГА Сизни ёлғиз кўриб жуда эзилдим, Киртайган кўзларга боқмоқлик малол. Бўм-бўш хоналарда дилгир кезиндим, Ҳавода муаллақ жавобсиз савол...

Ҳаммаёқ қалбингиз каби озода, Китоблар, китоблар, қалам ва қоғоз... Ўзингиз сингари қамтар ва содда Ўшингизда недир етишмас, устоз.

Шўх-шодон чехралар ҳақида зотан, Хира тасаввурулар тумандек тўзди. Наҳотки, ёлғизлик — шоир қисмати, Наҳотки, сукунат — яғона дўсти?

Илоий асрасин тилаги тоқдан, Ҳар нарса жуфт эрур, жуфтдир туну-қун.

Шафоат тиламан Сизга Аллоҳдан, Ки, инсон яралмас ёлғизлик учун.

Деворлар ортида нима бор? — Билмаймиз, ҳеч кимса билмайди. Деворлар ортида балки ёр Йўлдинга интизор йўғлайди.

Деворлар ортида, эҳтимол Суоқ бир бахтлар бор, бегубор, Имон бор, беҳисоб, безавол — Буюк бир тахтлар бор, нурақор.

Деворлар ортида не-не шум Тақдирлар, қисматлар тўқар ёш, Ва ёки аксинча, Собир ўнанинг Пичоқ бор, кўксингга ўқталган.

Деворлар ортида балки бир Чечак бор, у сенга аталган, Ва ёки аксинча, Собир ўнанинг Пичоқ бор, кўксингга ўқталган.

Деворлар, деворлар, деворлар, Баланддир тақдиринг тошидан. Ох, яна неча бор урилар, Минг бора ёрилган бошиман...

КИТОБ ҲАДЯ ҚИЛИНГ

«Китобсиз, кутубхонасиз жамият ҳеч қачон ривож топмайди» деган эди та-ниқли адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов.

Дарҳақиқат, китоб барча билимлар манбаи, маънавият негизидир. Қачон-ки инсонлар илм билан ошно бўлар экан, шундагина жамият қилмиш сари юз тутайди. Демак, китоб барчанга жа-мият маънавияти-нинг юксалиши учун ҳисса қўшишга ун-дайди. Шундай эзгу мақсадда куни кеча Тошкент вилоятининг Зағиота тумани-да «Хомийлар ва шифокорлар йили» муносабати билан «Кутубхонага китоб ҳадя қилинг» номли марафон ўтказил-ди. Мақсуд тадбир ўзасидан тўла маъ-лумот ва тасаввур олиш учун Зағиота тумани Марказлашган кутубхоналар тизими раҳбари СУРАЙЁ АҲМЕДОВА билан сўбхатлашдик.

— Ушбу марафондан кўзланган асосий мақсад қандай? Нима учун бу тадбир «Марафон» дейилган?

— Марафон дейилишига сабаб бу тад-бир маълум бир гуруҳ, ташкилот ёки айрим шахслар учун мўлжалланмаган. У барча китобхона ва китобсеварларга аталган китоб, кенг оммани қамраб олади деган умиддамиз. Тадбирдан мақсад аса китобхона болаларга хомий-лик қилиш, уларнинг маънавий дунёка-рашини шакллантириш, улар руҳияти-га миллий истиқлол ғояларини сингди-риш, шунингдек, аҳолини кўпроқ ку-

тубхоналарга жалб қилиш, китобхона-ликни тарғиб этишдир.

— Ҳар бир ишни бошлашдан ол-дин унинг самарасига қизиқамиз, натижасини кутамиз. Нима деб ўйлайсиз, шу тадбир орқали китоб-хоналарга қанча китоб тақдим этили-ши мумкин?

— Китоб-севарларга қанча кўп китоб ҳадя этсак, шунча кам. Чунки кит-об кишини оҳанрабодек ўзига тортиб туради. Ҳақинга сайин янги-янги ҳуло-салар оласан, бетакор таассуротларга ошно бўласан. Тадбир орқали китоб ҳазинасига мингдан зиёд китоб билан бойишга умид қилаямиз. Марафон апр-ел ойининг охиригача ўтказилади.

Тадбирда барчамиз севиб ўқийди-ган «Сарик девни миниб» китобидая қизиқарли саргузаштларни бош-дан кечирган Хошимжон шўхликла-ри билан ҳаммага табассум улашув-чи Шум бола, гапта қулоқ солмайди-ган, аммо аждоиб болақай Бурағино, кичкинтойларнинг севиқлиси Қизил қалпоқча, Кесақполвон каби турли эртақ қаҳрамонлари иштирок этдилар. Шу билан бирга санъаткорлар, эртақ ва адабиётлар асосида яратилган саҳ-на кўринишларида рол ижро этган актёрлар йиғилганларга кўтаринки қадрият бағишладилар.

Тадбир чинакам байрам руҳида ўтди. Эшонгузар маданият уйи санъаткорла-

ри қизиқарли концерт дастурини тақ-дим этдилар. Болаларнинг севиқли шоирлари Анвар Обиджон ва Мирозиз Аъзам кеча меҳмони бўлдилар.

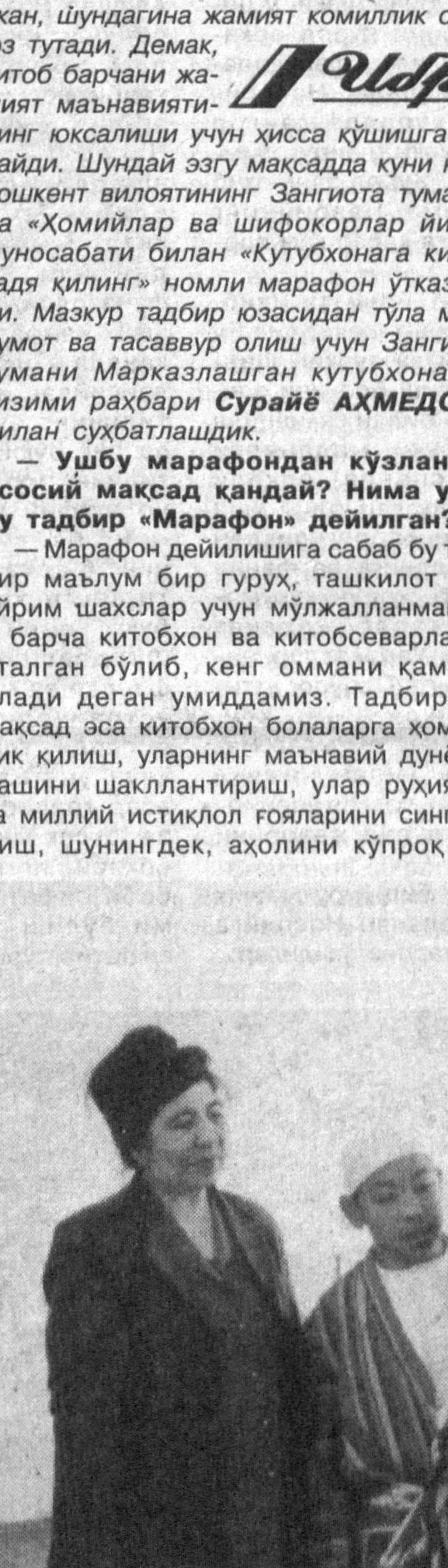
Илмга чанқоқ, изланувчан ёшлар-ни илҳомлантириш, рағбатлантириш мақсадида туман болалар кутубхо-насининг икки нафар фаол китобхони тақдирланди...

— Бу тадбир одамларда адабиёт-га бўлган ҳавасни қучайтириш ва китобсеварлар сонини кўпайтириш-га ҳақиқирдик. Сиз ўзингиз китоб-хоналарга нималар демокисиз?

— Агар қизиқиб ва эътибор бўлса, ҳар бир киши бир йилда 20 га яқин кит-об мутолаа қилиши мумкин экан. Мен ана шу тахминни амалда қўришни ис-тардим. Аммо бунинг учун адабиётлар ҳам бугунги кун талаб ва аҳтиёжга жа-воб бера олиши керак. Хоҳлардимки, китоб захираларимиз бой бўлсин ва шу орқали маънавиятимиз юксак даражага кўтарилсин.

Китоб байрамда Маданият ва спорт ишлари вазирлиги вакиллари, шунинг-дек, республика Болалар кутубхонаси раҳбари Ф.Буҳарова, «Истиқбол» газе-таси муҳаррири А.Ҳотамов, Тошкент вилояти «Турон» кутубхонаси раҳбари В.Собирова ўш табрик сўзлари ва со-вға-саломлари билан қатнашдилар. Алишер Навоий номидаги миллий кут-убхона раҳбари А.Умаров йиғилган-ларга кутубхоналар фаолияти ҳақида атрофлича сўзлаб берди. Шу билан бир-га бир қанча хомийлар ўз совғалари билан иштирок этиб, марафоннинг яна-да уюшқоқлик билан ўтишига улш қўшдилар.

Хасанбой САТТОРОВ, Гулрух АДАШБОВА

УМРНИНГ ДАВОМИ

Эл-юртга хизмати сингган марҳум-ларни хотирлаш, айниқса, Ватан, мил-лат равнақи йўлида фидойиларча меҳ-нат қилган зиёлиларни ёлғаб турши савобдан ташқари тарбиявий, маъри-фий аҳамиятга моллик иш ҳамдир.

Истиқлол йилларида олис ўтмиш-да яшаб ўтган машҳур бобокалонла-римизга, мустабид тузум қатағони кўр-бонларига кўрсатилган ҳурмат-эҳтиромни эслайдик.

Яқинда Бекобод шаҳридаги Ме-таллургия маданият саройида Ўзбе-кистон халқ артисти Ботир Зокиров-нинг 70 йиллигига бағишлаб ўтқа-зилган ёш хонаданлар кўрик-танло-вида иштирок этдик. Бир кун бурун бу ерда машҳур санъаткор Тамирахо-нимнинг 100 йиллиги муносабати билан ёш раққослар кўрик-танлови ўтказилган экан. Ботир Зокиров хал-

қимизнинг қалбида қанчалик ўчмас ёлғизлигини кўриб чоғи яна бир бор чуқур ҳис этдик. Олимжон Мирзаев «Араб тангосини», Анвар Абдуллаев «Мажнунтолни», Виолета Сафарова, Зоир Юсуповлар «Хайли-ма-данни», Шўхрат Абдуалиев «Оқшом-данни» ижро этишганда бутун зал улар-ни самимий олқишлаб турди. Айниқ-са, Олимжон Мирзаевнинг худди Ботир Зокировники сингари майин овози барчанга мафтун этди, ёш хо-нада биринчи ўринни эгаллади.

Шоир Эшқобил Шукур, вилоят ма-даният бошқармаси вакили Алижон

Азимов, музика мактаби директори Солижон Сайидумаров, ўқитувчи Азиз Каримов ва бошқалар Зокиров сўлоласининг санъатимизга қўшган, қўшаётган салмоқли ҳисса-ларига, Ботир Зокиров ҳақидаги хоти-раларини сўзлаб беришди. Кўриқ-танловни тайёрлаш ва ўтказишда шаҳар маданият бўлимининг жонку-яр бошлиғи Дилбар Самандарованин-г ҳиммати ташхисга лойик.

Сайди УМИРОВ, республикада хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси

«Шарқ юлдузи», 2006, 1-сон

«Шарқ юлдузи» журналининг 2006 йилги бирин-чи сони босмадан чиқди. Унинг аввалдаи Ўзбекистон Қаҳрамони, Ёзувчилар уюшмаси раиси Абдул-ла Ориповнинг журнал ўқувчиларининг са-волларига жавоблари эълон қилинган. Мамалякатимизнинг турли вилоятларида истиқомат қиладиган адабиёт ихлос-мандлари, шеъринг муҳлислари ўзлари-ни қизиқтирган турфа хил саволлар бил-лан устоз шоиримизга мурожаат қилган-лар. Уларни, жумладан, Абдулла ака қала-мига мансуб кўплаб асарларнинг ярати-лиш тарихи, ижодкор масъулияти, жа-миятдаги ўрни, воқеа-ҳодисаларга муно-сабати масалалари қизиқтиради. Жа-воблар ўзининг самимийлиги билан ҳам журналхонларда катта қизиқиш уйғотиши табиийдир. Таҳририятнинг бу ўзига хос янгилиги журналининг кейинги сонлари-да ҳам давом этишини талаб қоламиз.

Журналимизни вақтинчалик...

Журнал саҳифаларида бундан таш-қари яна кўплаб қизиқарли мақола, тадқиқот ва ахборотлар эълон қилинган. Севимли журналимизни ўқинг ва муҳлиси бўлинг.

XIV—XV асрлар Марказий Осиё, жумладан, бугунги Афғонистон ҳудуди учун Ренессанс (Уйғониш) даврининг иккинчи босқичи деб тўри баҳоланган. Теурийларнинг ушбу олтин даврида Хурсонда икки улуг зот — аждоғларвар хоқон султон Хусайн Бойқаро, улуг шоир ва давлат арбоби Амир Алишер Навоий раҳнамоллик қилдилар.

Хирот шаҳри теурий шахзодалар химояси остида шундай бир фан ва маданият марказига айландики, Урта Осиё, Эрон, Ироқ, Озарбайжон ва бошқа ўлкалардан илму адаб толиблари, санъат мухлислари билимларини ошириш мақсадида бу ерга келиб истиқомат қилардилар. Уша даврда Сайид Косим Инвор каби олим, шоир, нақшбандия тариқатининг йирик вакили ва бошқа кўп фан-санъат арбоблари ўз ўлкаларидан келиб Хиротдан бошпана толган эдилар...

Афғонистон халқи, айниқса, эзилар Навоийга чуқур ихлос ва эҳтиром билдириб, уни эъзозлаб келганлар. Кўп олимлар, жумладан, устод Фикрий Салжукий, Сарвархон Гўё Эйтимодий, доктор Якуб Воҳидий, доктор Равон Фарқодий, машҳур муаррихлар — Абдулхай Хабийб ва Фулом Муҳаммад Губор, доктор Шафига Еркин, Муҳаммад Халим Еркин, профессор Иноятулло Шахроний, Муҳаммад Олим Лабиб ва бошқа кўп адабу олимлар Навоий ҳақида, у яшаган давр ва ижодиёти бора-сида китоблар, мақолалар ёзиб, тадқиқотлар олиб борганлар.

1978 йили каминанинг ташаббуси билан «Юлдуз» номли ҳафталик газета нашрдан чиқа бошлаб, бир неча йил давомида Навоийнинг шеърлари ва айрим рисолаларини нашр этишга муваффақ бўлди. 1991 йил февралда ойда давлат қарори асосида Афғонистон Фанлар академияси томонидан Алишер Навоийнинг 550 йиллиги нишонланди.

Уша йили 9—10 феврал кунлари бўлиб ўтган халқаро симпозиумда адабу олимлар — Узебекистондан Ассомиддин Уринбоев, Абдурашид Абдуғафуров, тожикистонлик Аълохон Афсаҳзод ва Амри Яздон Алимардонов ҳам иштирок этдилар. Анжуманда маърузалар ўқилиб, баҳсу мунозаралар олиб борилганди. Фанлар академияси томонидан Навоий «Хамса»си 5000 нусхада нашр этилганди. Ушбу муносабат билан «Амир Алишер Навоийнинг фарҳангий (маданий) анжумани» давлат томонидан расман рўйхатдан ўтказилди ва бугунгача фаолият олиб бормоқда.

Ундан кейинги йиллари Навоийни эъзозлаш аънанаси давом этиб келган бўлса ҳам, толибон ҳокимияти даврида барча илмий-адабий фаолиятларга чек қўйилиб, маданий инқироз ўси берди. 2001 йили халқаро коалиция томонидан «ал-Қоида», толибон ҳокимиятига хомида берилган, Афғонистонда нисбий тинчлик юзага келиб, аста-секин тикланиш даври бошланди. Конституция қабул қилиниб, унинг 63-модда-сига кўра, биринчи марта ўлка тарихида ўзбек тилига расмий тил мақоми берилди ва уни ривожлантириш давлат зиммасига юкланди. Бу эса, йирик тарихий муваффақият эди.

Хозир Афғонистонда тинчлик ва барқарорлик таъминланиб борилиши билан илмий анжуманлар ўтказиш имкони ҳам кенгайиб бормоқда. Алишер Навоий 565 йиллигининг ўтказилиши бунинг яққол мисолидир.

Шу йил феврал ойининг 10-куни Афғонистон ислом давлати қуролчи кучлари аъло қўмондонининг дириствозли (муовини) армия генерали Абдурашид Дўстим ташаббуси билан «Ойдин Афғонистон фарҳангий анжумани» (ушмаси) ва «Ойна» телеканални иштирокда буюқ ўзбек классик шоири, теурийлар давлатининг буюқ вазири Низомиддин Амир Алишер Навоий таваллуд муносабати билан Кобул шаҳри «Интерконтинентал» меҳмонхонасининг буюқ зали (балромид)да кенг кўламли тантанали маросим ўтказилди.

Маросимда Афғонистон «Мишрону жирга»(сенат мажлиси)нинг раиси ҳазрат Сибатулло Муҳад-

лари Хирот шаҳрида ўзбошимчилик билан қурилатган биналор учун ташвиш билдирди, теурийлардан қолган миноралар ёнидан ўтказилган асфалт йўллар минораларга таҳдид солмоқда, деди.

Маданият ва туризм вазири таъкидлашча, ушбу йилнинг баҳор фаслида Навоийнинг илмий мақомини халқаро миқёсда нишонлаш тантанали маросими ўтказилади. Бу соҳада махсус комиссия иш олиб бормоқда.

Анжуманда Афғонистонда Овруро бирлигининг махсус вакили Франсис Вендралнинг муовини Майкал Сампал сўзлаб, шундай фикр билдирди: узоқ муддатли уруш тугагандан кейин, Афғонистон халқи бутун мамлакат бўйича тинчлик ўрнатиш жараёнида Навоийдек йирик илмий-адабий шахсиятини эъзозлаб, тугилган кунини нишонлаш нақадар муносиб ва ўринлидир.

Хирот шаҳрини маданият мар-

казига айлантирган Навоий фақат минтақа миқёсидан эмас, балки араб ва хинд ўлкалари, ҳатто узоқ фосилада жойлашган Овруро учун ҳам умид нуқтаси эди. Навоий ҳазратлари Теуридан кейин келди. Биз 500 йил ўтгандан кейин биламики, у цивилизация йўлини қурол орқали эмас, балки илму фан ёрдами билан текислади. Навоийнинг Хироти қуролланганлар шаҳри эмас, балки шоири олимлар шаҳри эди. Қурол занг отиб эскиради, аммо Навоийнинг асарлари бугунга қадар ҳам порлаб турибди.

Навоий 1441 йили тугилиб, 1501 йилгача ҳаёт кечирди. Бу йиллар фарсий ва туркий шеърининг юксалиш босқичи эди. Навоий Кўлум билан замондош эди. Ислому буюқ маданияти Андалусия (Испания) орқали Фарбага етиб борган эди. Уша даврда Овруро қоронғуликдан чиқиб унун маданият ва фанини ривожлантириб, қонун ҳукумати томонга қараб ҳаракат қиларди. Ушбу ҳаракатлар натижасида бугунги Овруро иттифоқи келиб чиқди.

Истардимки, ёш олимлар Навоийни эслаб, ундан намуна олсинлар, уруш ва мутаассиблик туйғуларига рад жаобини берсинлар...

Ундан кейин бир гуруҳ кичик қиз ва ўғил болалар Навоийга бағишлаб бир тарона ўқидилар:

Биз булбули хушхони
гулистони Навоий,
Биз тифли сабақхони
дабистони Навоий.

Олий ва ўрта таълим вазири-нинг табрик сўзларида куйидагилар таъкидланди: «Хозирги шароитда ўлкамизда бошқа вақтур нисбатан ўз илмий-адабий шахсиятларимиз билан танишишга кўпроқ эҳтиёж бор. Навоий илму маданият осмонидан порлаб турган юлдуз, турк ва форс тилининг устози эди. У ўз даврининг ижтимоий ва иқтисодий шароитини яхши англаб олган ҳолда, ўзининг ижоди ва инсоний голларини барча халқнинг хизматиға бағишлади...»

Чегаралар, қавму қабилалар вазири Абдулқарим Бароҳавий сўзида эса, улуг Навоийнинг бетакорр шахсияти, тарихда бутан ўрни қўрсатилиб, ушбу зулнисонайн шоир асарларини янги авлод фойдаланиши

ва султонлар у чизиб қолдирган фикрий йўналишлардан борганда эди, бугун жаҳолат ва қолоқликка ўрин қолмас эди. Ушбу тадбирли ва доно вазири саъйхарақати билан ўлка ривожланди. Хирот ўша даврининг йирик ва маъмур шаҳарларидан бўлмиш Қоҳира ва Куртуба (Андalusия — Испанияда жойлашқан) шаҳарлари билан рақобат қиларди. Шарқ Рафаэли Камоллидин Бехзод ҳам унинг қўлида тарбия қўрган эди.

Афғонистон ислом давлати Фанлар академияси улуг шоирининг ҳаёти ва фаолиятини кенг кўламада ёритиб, унинг қимматли асарларини нашр этиб тарқатишни тақлиф қилди. Чунки унинг гоёлари бизнинг барча вазиришимиз, миллий ишлар бўйича маъсулйатли давлат арбобларимиз учун кудваи хасана (энг олий ўрнак) хисобланади.

Халқ депутати Хожи Муҳаммад Муҳаққиқ ўз маърузасида, жумладан, шундай деди: «Навоий теурийлар цивилизациясининг олиймақом шахсияти эди. У яратган илмий-адабий мерос унинг абадийлиги учун қафолатдир. Абдурахмон Жомий уни сўз устози ва инқирозга юз тутган шеърят

тиқловчиси, деб мақтаган эди. У яшаган даврдан қолган қимматли меросларни сақлаб тарқатиш бизнинг бурчимиз ҳисобланади.»

Доктор Муҳаммад Якуб Воҳидий Навоий асарларининг қўлёзма нусхалари ҳақида сўзлади.

«Билги» ҳафталик газетасининг беш муҳаррири Фазл Аҳмад Бургут ўз илмий мақола-сида куйидагидек фикр билдирди: «Ўзбек тили расмий тил сифатида конституциявий мақомга эга бўлиши она тилимизнинг ривожини унун катта имкониятлар очиб берди. Ушбу имконият доирасида муносабатли буюқ хомийси улуг босқичи Алишер Навоийнинг асарларини кенг кўламли илмий услубда ўрганиш йўллари аниқлаб, уларнинг тақдирий матнларини тайёрлаб чоп этишимиз керак.»

У тегишли давлат маъсул идоралари томонидан бу соҳада бирон-бир жиддий иш амалга оширилмаганини танқид остига олди.

«Анжуманда Афғонистон ислом давлати мудофаа кучлари олий қўмондонини муовини армия генерали Абдурашид Дўстим сўзга чиқиб, жумладан, шундай деди: «25 йиллик қонли урушлар тугатилиши билан ўлкамизда туркий тил

тиқловчиси, деб мақтаган эди. У яшаган даврдан қолган қимматли меросларни сақлаб тарқатиш бизнинг бурчимиз ҳисобланади.»

Доктор Муҳаммад Якуб Воҳидий Навоий асарларининг қўлёзма нусхалари ҳақида сўзлади.

«Билги» ҳафталик газетасининг беш муҳаррири Фазл Аҳмад Бургут ўз илмий мақола-сида куйидагидек фикр билдирди: «Ўзбек тили расмий тил сифатида конституциявий мақомга эга бўлиши она тилимизнинг ривожини унун катта имкониятлар очиб берди. Ушбу имконият доирасида муносабатли буюқ хомийси улуг босқичи Алишер Навоийнинг асарларини кенг кўламли илмий услубда ўрганиш йўллари аниқлаб, уларнинг тақдирий матнларини тайёрлаб чоп этишимиз керак.»

У тегишли давлат маъсул идоралари томонидан бу соҳада бирон-бир жиддий иш амалга оширилмаганини танқид остига олди.

«Анжуманда Афғонистон ислом давлати мудофаа кучлари олий қўмондонини муовини армия генерали Абдурашид Дўстим сўзга чиқиб, жумладан, шундай деди: «25 йиллик қонли урушлар тугатилиши билан ўлкамизда туркий тил

тиқловчиси, деб мақтаган эди. У яшаган даврдан қолган қимматли меросларни сақлаб тарқатиш бизнинг бурчимиз ҳисобланади.»

Доктор Муҳаммад Якуб Воҳидий Навоий асарларининг қўлёзма нусхалари ҳақида сўзлади.

«Билги» ҳафталик газетасининг беш муҳаррири Фазл Аҳмад Бургут ўз илмий мақола-сида куйидагидек фикр билдирди: «Ўзбек тили расмий тил сифатида конституциявий мақомга эга бўлиши она тилимизнинг ривожини унун катта имкониятлар очиб берди. Ушбу имконият доирасида муносабатли буюқ хомийси улуг босқичи Алишер Навоийнинг асарларини кенг кўламли илмий услубда ўрганиш йўллари аниқлаб, уларнинг тақдирий матнларини тайёрлаб чоп этишимиз керак.»

У тегишли давлат маъсул идоралари томонидан бу соҳада бирон-бир жиддий иш амалга оширилмаганини танқид остига олди.

«Анжуманда Афғонистон ислом давлати мудофаа кучлари олий қўмондонини муовини армия генерали Абдурашид Дўстим сўзга чиқиб, жумладан, шундай деди: «25 йиллик қонли урушлар тугатилиши билан ўлкамизда туркий тил

тиқловчиси, деб мақтаган эди. У яшаган даврдан қолган қимматли меросларни сақлаб тарқатиш бизнинг бурчимиз ҳисобланади.»

Доктор Муҳаммад Якуб Воҳидий Навоий асарларининг қўлёзма нусхалари ҳақида сўзлади.

«Билги» ҳафталик газетасининг беш муҳаррири Фазл Аҳмад Бургут ўз илмий мақола-сида куйидагидек фикр билдирди: «Ўзбек тили расмий тил сифатида конституциявий мақомга эга бўлиши она тилимизнинг ривожини унун катта имкониятлар очиб берди. Ушбу имконият доирасида муносабатли буюқ хомийси улуг босқичи Алишер Навоийнинг асарларини кенг кўламли илмий услубда ўрганиш йўллари аниқлаб, уларнинг тақдирий матнларини тайёрлаб чоп этишимиз керак.»

У тегишли давлат маъсул идоралари томонидан бу соҳада бирон-бир жиддий иш амалга оширилмаганини танқид остига олди.

Навоий гушмани

(ўзбек тили) конституциявий асосда расмий тил даражасига кўтарилгандан кейин бундай тантанали маросим билан улуг бобомизнинг тугилган кунини нишонлаш мумкин бўлди. Мен ушбу жараёнға раҳбарлик қилганимдан фахрланаман.

Бундан тўрт йил муқаддам Афғонистоннинг «ал-Қоида» ва толибон ҳокимиятидан қутулиши осонлик билан қўлга келмади. Халқаро коалиция кучлари ушбу муваффақиятни таъминлади. Навоий ҳазратларининг 565 йиллигини бундай тантанали нишонлаш душманлар сочиб турган нифоқ тухумини қуритади, миллий бирлик ва бирдамликни таъминлайди».

Маросим жараёнида Навоий ҳазратларининг ўзбекча ва форсча шеърлари декламация қилиниб, шоирлар, жумладан, Матин Анҳудий, Ашраф Азимий, Меҳрия Бехзод (Меҳрий) улуг бобомиз ҳақида ёзган шеърларини ўқидилар. Ёш шоира Меҳрий шеърдан икки байт:

Отингиз оламда мангу,
фаҳри давронсиз бобом,
Теурийлар подосида
битта маржонсиз бобом.

Барчага собит қилиб
Ўзбек тилин афзаллигин,
Ҳаммаин дол қолдириб
хайратта солгансиз бобом.

Ушбу кутлуг муносабат билан анжуманга куйидагилардан табриқнома қилган эди: Афғонистон ислом давлати президенти муовини устод Муҳаммад Карим Халилий, хотин-қизлар ишлари вазири Гулрустун Шайхидин Навоий, «Билги» ҳафталик газетаси, Мирзо Улугбек маданий анжумани, «Ойдин Афғонистон» маданий ушмаси, туркманлар маданий анжумани, айрим вилоятлар кенгашлари...

Конференция учун мақола ёзганлардан: устозлар — Пўхонд Нурулло Олтой, Тожкин Баҳодий, Халилёр, Иброҳим Раҳим, Саид Нурулло Аминёр, Саира Шайхид, Абдулло Руийн, Муҳаммад Козим Аминий, сенатор Олия Кардош, Абдулмажид Турон ва бошқалар.

Маросимни олиб борувчи Халилёр уларнинг ҳаммаси тўплам сифатида нашр этилади, деб эълон қилди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

Конференция охирида куйидаги резолюция иштирокчилар томонидан бир овоздан қабул қилинди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

Конференция охирида куйидаги резолюция иштирокчилар томонидан бир овоздан қабул қилинди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

Конференция охирида куйидаги резолюция иштирокчилар томонидан бир овоздан қабул қилинди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

Конференция охирида куйидаги резолюция иштирокчилар томонидан бир овоздан қабул қилинди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

Конференция охирида куйидаги резолюция иштирокчилар томонидан бир овоздан қабул қилинди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

Конференция охирида куйидаги резолюция иштирокчилар томонидан бир овоздан қабул қилинди.

Анжумани ўтказишда ўш битта хонандалар гуруҳи иштирок этиб, маърузалар орасида Навоийга бағишлаб тароналар ва қўшиқлар айтиб турдилар. «Интерконтинентал»нинг катта зали Алишер Навоий портретлари, унинг даврдан қолган Муссалом миноралари ва бошқа ёдгорликлар суратлари билан безатилган эди.

ИЛМУ МАДАНИЯТ ОСМОННИНГ ДОРЛОҚ ЮЛДУЗИ

Навоийнинг 565 йиллиги Афғонистонда кенг нишонланди

бештўнослар, муаррихлар, адиб ва шоирлар, дипломатик корпус вакиллари иштирок этдилар.

Анжуман Курьон оятлари тиловати билан бошланди. Ундан сўнг Афғонистон ислом давлати президенти Хомид Карзайнинг табрик сўзи президент дебютида парламент ишлари бўйича вазири ва идорий ишлар бўйича раис Форук Вардак томонидан ўқиб эшиттирилди. Унда, жумладан, шундай дейилади: тўққизинчи аср(15-аср)нинг йирик шоири, фозил ва доно вазири Амир Алишер Навоий ўзидан фарсий ва туркий тилларда кўп асарлар қолдириб, бир буюқ шахсият сифатида исломий санъатлар, шеър ва адабиёт ривожини таъминлади, мадриса билан — масжид ва хайрасалар қурдириб халқимиз маданиятига унутилмас ҳисса қўшди.

У қолдирган қимматли асарлар ва ёдгорликларни тиклаб, улардан фойдаланишимиз керак.

Сўнгра Афғонистон иттилоот, маданият ва туризм вазири доктор Саид Маҳдум Раҳин ушбу тантанали маросим билан барча ватандошларини табриқлаб, Алишер Навоийни Хурсоннинг машҳур вазири Бальямий, Ҳасан Маймандий ва Хожа Низомулмулклар билан таққослаб, уларга нисбатан Навоий тугган ўринининг юксалигини кўрсатиб ўтди. Чунки унинг даврида маданият ва маърифат ривожланиб, минтақада тинчлик ва сулҳ барқарор бўлди, дунё эътиборини ўзига тортиди. Унинг ташаббуси ва тадбири билан исёнлар барҳам топиб, фуқароларга таъйик ўтказганлар ҳазоралар; икки йиллик солиқ деҳқонлар ва касабалар зиммасидан олиб ташланди. Маданият вазири таъкидлади: Навоий 70 минг олтин динорлик ўз даромадидан асосий қисмини хайрия ишларига сарфларди. Шарқ ўлкаларида ҳеч бир вазири унингчалик ободончиликка қўл урмаган. У қурдирган мадраса, мактаб, хонаҳо, шифохона, мусофирхона, ҳаммом, масжид, работ, кўприқлар, қазилган ариқ, қориз ва чашмалар ҳамда йўллар сони 370дан ошади, бир мадраса фақат тиббиёт ва ҳикматни ўқитишга хос эди. Навоийнинг файзу баракоти билан Хирот шаҳри Шарқнинг узук кўзига айланди, фақат ислом дунёсида эмас, балки бутун Шарқ ўлкаларида тенги йўқ шаҳар эди. Хирот жаҳон миқёсида аҳамиятга эга бўлди.

Маданият вазири оғирий йил-Кунни кеча «Ўзбекистон овози»га кириб келадиган эдим, бир қиз чопиб келиб китоб тутқади-да: «Ажонининг янги китоблари чиқди, биринчи нусхасини Сизга деб олиб келдим», деди. Бу лобар қиз танқиди шоира, журналисти Эйтиборхон Охунованинг севики фарзанди Нигора Камолитдинова эди.

Китобни қўлимга олдим, қўзим Нигорада, гўё уша бундан бир неча йиллар муқаддам шу муқаддас даргоҳда қалам тебратган ёшгина қизча Эйтиборхон Охунова кўз олдимда гавдаланди. Шу аснода ўша ёшлик йилларига қайтиб келгандек ҳис этдим ўзимни.

«Биз сув ичган дарёлар» деб сарлаҳа қўйибди шоира ўз китобига.

Китобни бирма-бир арақлайман... Умр дафтарининг ҳеч қайтарилмас саҳифалари, шоирнинг мен учун таниш бўлган ўзига хос ширин забон, услуби, нозик иборалари. Шоира ўзининг ҳаёт дафтарини энди очибди-да, нарсдан назмага ўтиб газета даргоҳида обдон пишиб етилган, чарқланган қаламининг махсули-ку бу! Унинг қаламга олган қаҳрамонлари шу азиз она дёнримишга меҳнати синган турли касб эгалари: машҳур санъаткорлар, ёзувчи-шоирлар, журналистлар, ҳатто оддий механизаторлар, пахтакорлар... Уларни айтса, ёаса адо бўлмайдиған ҳаёт ва тақдир дафтери бор.

Икки Турсуний фожияси, бири машҳур санъаткор, иккинчиси оддий механизатор, у ҳақида қўшиқлар тўқилган: «Турсуний улдай дегман» деб, бири ёвузларча ўлдирилган бўлса, иккинчи пахта деб жон фидо этган.

«Ушбу рисола юртимиз фозиллари, устозларини, ўқтамларнинг ёдини

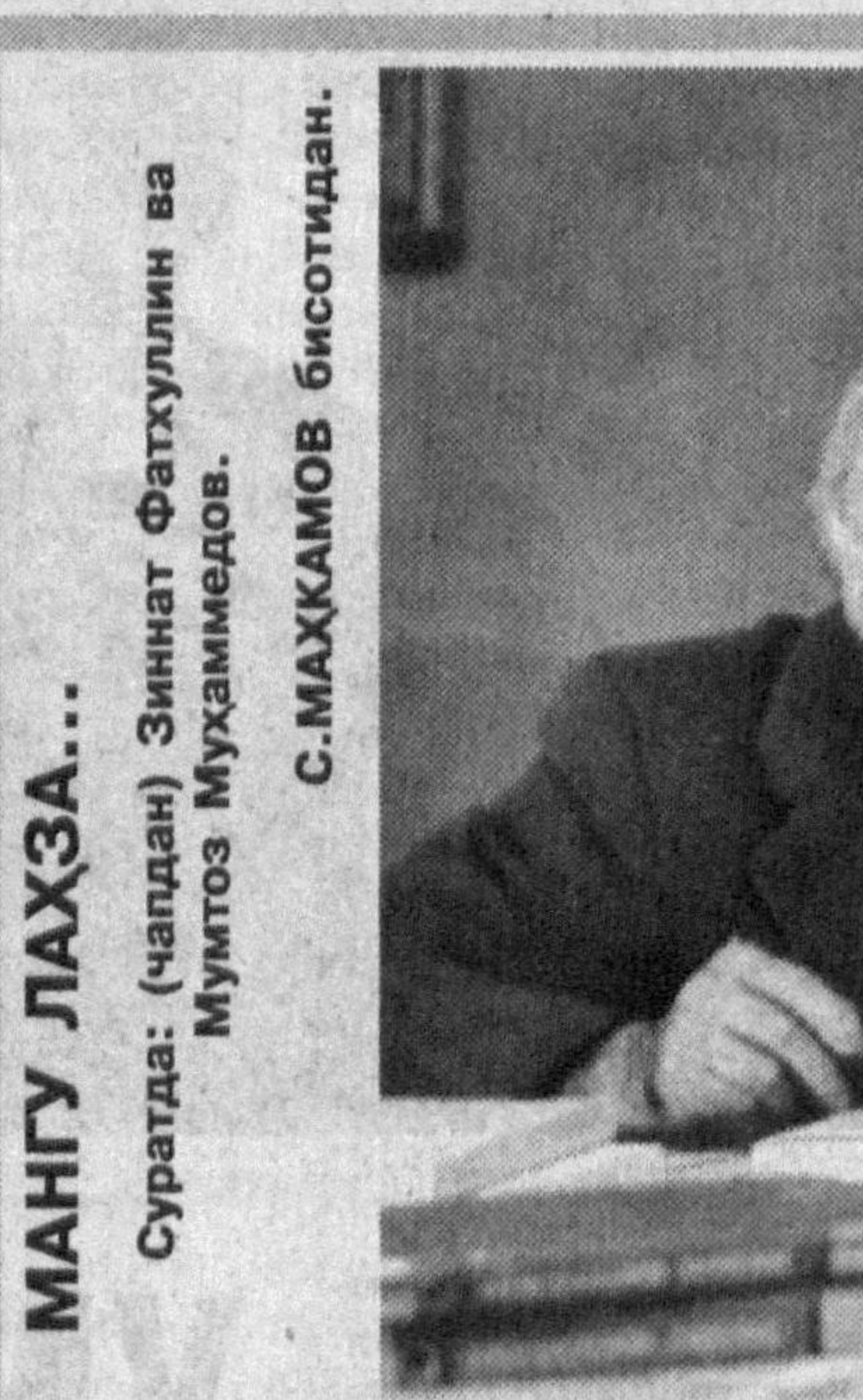
олиб ёзилгандир. Юртимга, азиз салафларимизга бўлган меҳр уммонининг билан муаллиф. Бундай ўйлаб қараганда, она дёнрими, миллатим, элим-юртим деб жон куйдириб ишлаган азиз замондошларимизни эъзозламай, ардоқламай, ёдга олмай бўладими, ахир!

Бу дунё ажиб бир қонунят асосига қурилган: «Ойнинг ярами ёруғ, ярами қоронгу». Бу мақолда катта маъно бор,

Бу фикрларни келтиришимдан мақсад шоира Эйтиборхон Охунованинги рисоласида ҳаётнинг ана шу бетинч чорраҳаларида гоёвий кураш жараёнида таъйикча учраган, шу йўлда ҳатто қурбон бўлган, ўз она ортда яхши муносабат қўрмаган юртдошларимиз, ижод аҳли ҳақида хикоя қилинади. Абдулла Қодирий, Мақсуд Шайхзода, Миртемир, Саид Аҳмад ва унинг умр йўлдоши шоира Саида Зунунова ва бошқа халқимизнинг асл фарзандлари ҳақида ёзган битиклари фикримизнинг исботидир.

Бутун оламга ўзбек халқи санъатини намойиш этган, «Ўзбекистон Булбули» деб донг чиқарган Халимаҳон Нусириова, хиром этганда товусни ҳам лол қолдирадиган рақс мулкисининг маликаси Мукаррама Тўрғунбоева, сахнамиз кўрқи, жаҳонгашта қўшиқчи ва рақсчи Тамираҳонимларни унутиб бўладими, ахир. Улар ўзбегининг шон-шукратини оламга танитган, истиқлолимиз, миллатимиз пойдеворининг теран илдизлари, ўзлгимизни, ўзбеклигимизни ўша вақтлардаёқ англашга йўл очган кашшофлар эдилар-ку. Шоира эхтирос билан битган ва биз сув ичган дарёлар шулар эмасмиди?! Буни китоб муаллифи чуқур ҳис этган, ашёрла-

мангу лаҳза...
Суратда: (чапдан) Зиннат Фатхуллин ва Мумтоз Муҳаммадоев.

рида куйиб, ёниб ёзган, қуйилган.

Муаллиф китобнинг «Поёнига етмаган йўл» қисмида муҳаббат, севги, содиқлик, аёллар нафосати ҳақида шундай маърифий, тарбиявий фикрлар билдирадими, уларни ўқиб, мулоҳаза этиб кўрсангиз, буни фақат, ҳаётнинг барча аччиқ-чучуқларини, ҳижрон, айрилиқ дардларини бошдан кечирган инсонгина ёзиши мумкин.

Шоира Эйтибор Охунованинги рисола-сида «Ўзбекистон овози» газетасининг устозлари, ҳамкасб дўстлари, дугоналари, ҳатто оддий ходимлар ҳақида ёзган кичик-кичик ҳаётий лавҳалар ҳам бор. Мен китоб ёзган ушбу қисқанга тақризимда фикрлар, мушоҳадаларга бой бўлган мазкур рисола ҳақида батафсил тўхталмадим. Бўёғини мухтарам китобхонлар ўзлари ўқиб оладилар, деб ўйлайман. Шунини алоҳида таъкидламоқчиманки, Эйтиборхоннинг ушбу китоби журналистика билан бадиянинг қўшма омухтаси, ёш журналистлар учун ўрнак бўларли бир дарслик, ёшлар маҳорат соҳасида кўп нарсаларни ўрганадиз аргизилуки ибратомуз қилибдир.

Хулоса қилиб демокриманки, мазкур рисола анча кўп ва хўб ёзилибди, шоир юрағидиға борини тўкиб солибди. Биз Эйтибор Охунова билан қариб йигирма беш йил газета даргоҳида бирга ишладик, ижод қилдик. Менинг ҳам кўп хикоя, қиссавлар шундай ижодий муҳитда юзага келди. «Биз сув ичган дарёлар» китоби ичра, бир шоир айтганидек, «Китобинг ичра мен ҳам борман» десам хато бўлмайди.

Шоира, журналисти Эйтибор Охуновани муборак ёшида янги, ажиб ижод билан яна бир бор табрик этаман. Китоб, илҳом сизга ҳаммиша ёр бўлсин.

Максуд ҚОРИЕВ

ХОТИРАЛАРДА АДИБ СЙМОСИ

XX аср ўзбек адабиётининг маш

ЎЗБЕКНИНГ ҲАЛОЛ КУРАШИ

11 апрел куни Муборак шахрида соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 670 йиллигига бағишланган кураш бўйича республика турнири бўлиб ўтди.

Муборак — бутун мамлакатта маълум ва машҳур шахар. У улкан нефт ва газ конлари билангина эмас, бағрикенг ва миришкор одамлари, моҳир футболчилари, қорақул кўйлари, беповён даштлари билан донг тартган.

минов ва Жума полвон Баратовлар даврага тушиб, гилам устида кулоҳ керадилар. Бу кураш бошлангандан далолат. Отаҳонлар шу ёшда ҳам давра айланиб, ёшларга рағбат бераётгани кунгилларга сурур бахш этди. Уларни вилоят ҳокими кутлади.

Таникли шоир Сирожиддин Сайиднинг Қашқадарё полвонлари ҳақида ёзган ушбу мисралари ҳаёлимга куйилиб келди:

Бу полвонлар гурур бор деб олишди, Зот учунмас, номус-ор деб олишди, Амир Темур қони бор деб олишди, Ори йўқлар ушбу элга ўзлон эмас.

Беллашувда кураш бўйича жаҳон чемпионолари, халқаро мусобақалар голиблари, халқ меҳрига сазовор бўлган полвонлар даврага бирин-кетин тушишди. Сурхондарёлик Абдулла Тангриев, Шухрат Муродов, Давлат Чориевлар, самарқандлик Уткир Саломов, мубораклик Салим Курбонов, қаршилик Нурилла Абдуллаев, Мусурмон Рахимов, Мехридин Шоймардонов...

Халқаро ва республика тоифасидаги ҳақамлар полвонлар маҳоратини ҳолис ва ҳаққоний баҳолаш учун жонбозлик кўрсатдилар.

Эл гоҳ полвон, гоҳ даҳо беради, Кураш тушсанг, зотин саҳо беради. Ҳалол олиш, майдондаги ҳақамлар Курашини ҳолис баҳо беради.

Шундай бўлди. Бош совринга асосий давогарлардан бўлган Абдулла Тангриев билан Уткир Саломов кураш тушганида томошабинларнинг ҳаяжони ошгандан ошди. Кимдир Абдулла йикитиди деса, кимдир Уткир деди. Кураш оғир бўлди. Полвонлар бир-бирларига бўй бермай, хушёр олишди. Абдулла Тангриев ҳақамнинг рухсатисиз кийимини тўғрилагани учун «танбех» олди... Вақт тугагунча икки полвон ҳам бир-бирини йикита олмади... ва Абдулла Тангриев биринчи даврадаёқ кураш майдонини тарк этишга мажбур бўлди.

Самарқандлик Уткир Саломов ҳақикатан кучли полвон экан. У Абдулла Тангриевдай полвонга беҳиз бўш келмагани яна исботлади. У кашқадарёлик Собир полвон, самарқандлик Фулом полвон, мубораклик Салим полвон Курбонов, Мусурмон полвон Рахимов, сурхондарёлик Шухрат полвон Муродов устидан галаба қозониб финал босқичига чиқди. Сурхондарёлик Давлат Чориев ўзидан салкам икки баробар оғир вазни (160 килограмм) Нурулла полвонни йикитганда одамлар «Койил» деб ҳайқирди. Давлатнинг бу галабаси

бежиз эмаслиги финалда Уткир Саломов билан кураш тушганида яққол намоён бўлди. Аввал, Уткир Саломов икки марта «чала» баҳо олди. Бироқ кураш учинчи дақиқага ўтганида Давлат Чориев Уткир Саломовни йикитиб, «ёнбош» баҳони кўлга киритди. Энди голиблик тарозусининг палласи Давлат Чориев томонига оғган эди. Вақт ҳам тўртинчи дақиқага ақинлашган, бир неча сониялардан сўнг кураш тугайди ва...

Бундан ҳаяжонланган Уткир Саломов одатдаги босқичлигини йўқотиб, фаол курашга ўтди. Шу пайт у Давлатнинг ёнбошига ақин бориб қолди. Рақиб эса уни оёғининг пойчасидан илдириб, чил бериб кўтариб юборди. Стадион оқишлардан ларзага келди: — Ҳало-ол!!!

Президент соврини — «Нексия» автомашинаси Давлат Чориевга насиб этди. Иккинчи ўрин соҳиби Уткир Саломовга туя, учинчи ўринни эгаллаган Мехридин Шоймардонов ва Шухрат Муродовга от билан рангли телевизор берилди. Совринларни Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов, вилоят ҳокими Нуриддин Зайинов ва халқаро кураш ассоциацияси президенти Комилжон Юсупов топширдилар.

Беллашувда қатнашган полвонларнинг ҳаммаси ор-номусли ва танги йигитлар эди. Кучоқларини кенг очиб голибларни чин дилдан кутладилар. Ҳа, ўзбек курашида гайрилик ва гиромлик йўқ. Омад кўлиб боқиб, эҳтишом билан кураш бандан келди, ҳалолнинг бўлини! Адолатли, ҳолис, камситилардан холи бўлгани учун ўзбек кураши дунёнинг кўп халқлари меҳрини қозонди. Бу миллий курашимиз галабаси, ўзбекининг галабаси.

Юртинг учун полвон бўл, Халқинг учун кураш тўш. Ватанингни қалқон бўл, Ҳалол йикит, кетма бўш.

Ҳей, ўмровли полвонлар, Майдонда кураш яхши. Юртинг ор-номусини Мардона сўраш яхши.

Рақибини шоширар, Қай полвон бўлса энчи. Ё елкадан оширар, Ё сиртидан солар чи.

Дуёни забт айлосин, Кураш заққи, шукҳи. Полвонларни қўласин Амир Темурнинг руҳи.

Ўзбек курашган замон Дунё ҳайрон, дол бўлди. Ўзбекистонлик полвон Кураши ҳалол бўлди.

Миллий курашга тушди Бутун дунё назари. Полвонлар йўл олишсин Олимпиада сари.

Мустақиллик бошлади «Миллий кураш» даврини. Асло ерга тегмасин Полвонларнинг яғрини.

Рустам МУСУРМОН

Тошкентдаги Ўзбекистон — Япония инсон ресурсларини ривожлантириш марказида қадимшунос олим Баҳодир Турғуновнинг яқинда нашрдан чиққан «Японлар — қимлар шарҳи» деб номланган янги китобининг тақдимот маросими бўлди. Олимнинг бевосита иштироки ва раҳбарлигида амалга оширилган жуда кўплаб санъатшунослик экспедициялари чоғида топилган Холчаён хайкаллари, Айртотм ёдгорликлари, Далварзинтепа олтин хазинаси ва бошқа археологик ашёлар кўпгина халқаро кўргазмаларда намойиш этилган. Хусусан, кунчиқар мамлакатда бир неча бор бўлиб ўтган шундай кўргазмаларда Ўзбекистоннинг қадимий санъат дурдоналарини намойиш этиш

Бир вақтлар Сент Экзюпери хавотирланганча: «Бу дунёда фақат бир муаммо бор — одамларга ҳаётдан маънавий қониқчиликни қайтариш керак. Маънавий бойликни қалб тошга айланур... Комилликка йўналтирилган динчи тарбияламоқ лозим. Эеро, буларнинг ҳар бири Яратганга ақинлаштиради», деб ёзган эди. Бизнингча, ёзувчи эслатган маънавий қониқчилик ҳиссида баъдий адабиётнинг ўрни катта.

«Янги аср авлоди» нашриёт-матбаа марказининг бу йилги нашр режасидан жаҳон адабиётининг нодир дурдоналари, мумтоз меросининг сара асарлари, халқ оғзини иходининг гўзал намуналари, шунингдек, шоир ва адибларимизнинг янги асарлари жой олган.

НАШРИЁТ ТУҲФАСИ

Жумладан, «Жавоҳир» руқни остида чоп этиладиган шайх Абдураҳмон Жомийнинг «Баҳористон», жаҳонга ташкир Саздий Шерозийнинг дидактик ҳикоялар ва шеърлар афоризмлар тўплами, умр бўйи илоҳий ишқи кўйлаб ўтган Фариддин Атторнинг Шайх Санъон ҳақидаги қисса ва бир неча ҳикоятлари ҳамда «Булбуллома» асарини ўз ичига олган «Илоҳийнома» китоби, Умар Ҳайём рубоийлари, аввалги нашрларга киритилмай қолган, аслида шоир иходий меросининг қаймоғи бўлган кўплаб газал, мустақоздлари киритилган Машраб «Девон»и китобонаврга манзур бўлади, деган умиддамиз.

«Эрта сунган юлдузлар» руқнида Рауф Парфи, Шавкат Раҳмон, Тилка Жўра каби шоирларимизнинг китоблари нашр этилиши кўзда тутиляпти. Кенг китобхонлар доираси учун мўлжалланган «Нафосат олами», «Саломатлик қўлбоноси», «Таомнома» руқни остида тайёрланаётган кўпгина маълумотлиқ, шубҳасиз, ҳушнуд эътиборли адабиётшунос олим Қозоқбой Йўлдошевнинг «Еник сўз» деб номланган адабий мақолалардан иборат тўплами бугунги ўзбек адабиётининг энг долзарб масалалари таҳқиқига бағишланган.

Шундай шох асарлар бўлгани, ўзининг атрофида барча халқларни, миллатларни биргина Инсон деган сўз остида бириштиради. Жумладан, жаҳон адабиёти дурдо-

ҳамда ана шу сафарлар чоғи япон археологлари ва санъатшунослари билан илмий ҳамкорлик, Япониянинг кўна шаҳарлари, меъморчилиги ва қадимшунослик обидалари, музей ва мўъжизакор техникаси, одамларнинг ҳаёт тарзи ва урф-одатлари билан танишув ушбу китобни ёзишга ундади.

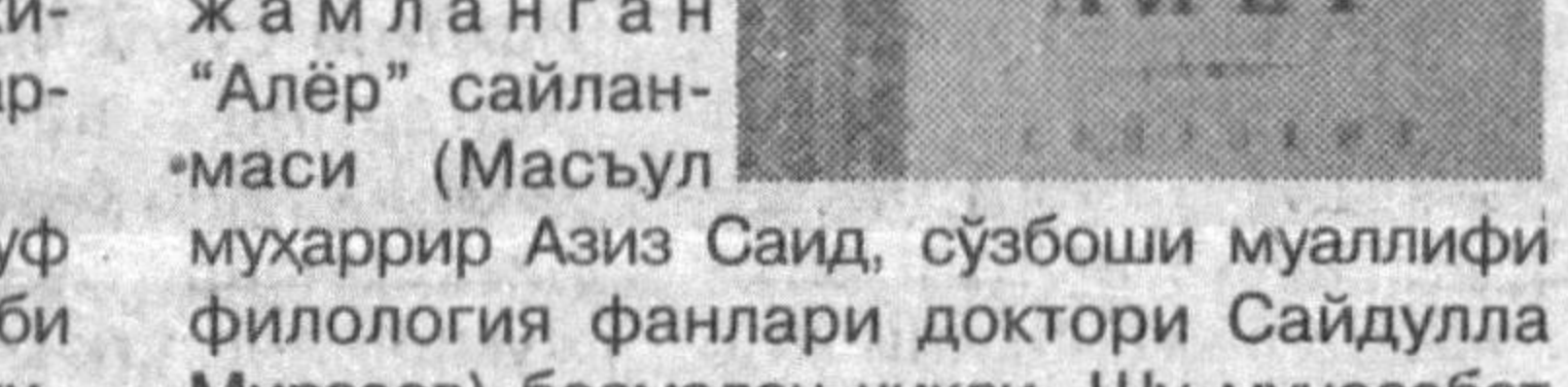
Муаллиф тақдимот маросимига таширф бурган жамоатчилик намоёндалари, қадимшунос олимлар ва санъатшунослар ҳузурда шу ҳақда сўзлаб берди. Баъдий академия санъатшунослик институти директори Мавлуда Юсупова, Япония элчихонасининг маданият ишлари бўйича атташеи жаноб Китагава ва бошқалар бугунги Япониянинг маданият тарихи ва урф-одатлари, археология ва этнографияси, техника ва иқтисодий тараққиётида эришилган замонвий ютуқлар билан танишиш ҳамда ўзбек ва япон халқлари ўртасидаги дўстлик ва маданий алоқаларни янги босқичга кўтаришда Баҳодир Турғуновнинг «Японлар — қимлар шарҳи» деб номланган китоби алоҳида аҳамият касб этишини таъкидладилар.

Тақдимот сўнгида муаллиф томонидан суратга олинган Япониянинг қадимий обидалари ва бугунги шаҳарлари, ноёб табиат, наботот ва ҳайвонот оламини асраб-авайлаш борасидаги ибратли тажрибалар ҳақида ҳикоя қилувчи тасвирлар намойиш этилди.

налари руқнида чоп этилаётган китоблар шундай асарлар сирасига киради. Айниқса, бу оламнинг кўпгина тугулларини ўз ичига олган, ҳар бир давр, ҳар бир китобхон учун ўзига сир бўлиб келётган Михаил Булгаковнинг «Уста ва Маргарита», дунёнинг жуда кўп тилларида қайта-қайта нашр этилаётган, саргузаштларга бой асар — Александр Дюманинг «Граф Монто Кристо», Гетинг шох асарларидан «Еш Вертернинг изтироблари», хос китобхонларнинг қаддонига айланган Габриэл Маркеснинг илк маротаба ўзбек тилида китоб ҳолида чоп этилаётган «Бузуқнинг кўзи» романи, ҳамда жаҳон адабиётининг иккам ҳикоятларини моҳир устаси Сомерсет Моэмнинг «Наңдиқли киши» ҳикоялар тўпламининг нашр этилиши маданий

ҳаётимизда ўзига хос ҳодиса бўлса, ажаб эмас.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Кунги кеча нашриёт иходий жамоасининг яна бир хайрли иши юзага чиқди. Ўзбекистон халқ шоири Нормурод Нарзуллаевнинг энг сара асарларидан жамланган «Алёр» сайланмаси (Масъул муҳаррир Азиз Саид, сўзбоши муаллифи филология фанлари доктори Сайдулла Мирзаев) босмадан чиқди. Шу муносабат билан нашриётда бўлиб ўтган хотира давра сўҳбатига Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Хошимов, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Гафуров, Шоширлар Наримон Хотамов, Маҳмуд Сатторов, Эркин Абдураҳмонов, Абдували Қутбиддин, Азиз Саид, Урфон Отагон, муҳаррирлар Аҳмаджон Мелибоев, Мирғўлат Мирзо ва бошқалар истеъодли қўшиқчи шоирнинг ушбу жамоадаги узок йиллик самарали меҳнати, мураббийлиги, яхши инсоний фазилатлари тўғрисида гапирдилар. Шоирнинг бу китоби шеърят илос-мандаларига чинакам совға бўлди.

Дунё—кенг... ҲАБУ ИБОДАТХОНАСИ СИРИ

Олам сир-синоатга тўла. Одамзот бу сир-синоатларни имкон қадар билишга, мўъжизалар асрорини очишга интилиб келади. Биз яшайётган оламга ёндош, бироқ бизнинг нигоҳимиздан пинҳон олам борлиги ҳақидаги тахминлар бугун айтилаётгани йўқ. Бошқирдистонлик машҳур олим Эрнест Мулдашев неча йиллардан бўён қадимий тамаддун изларини қўриб, тадқиқотлар олиб бормоқда.

Унинг Ливан, Сурия ва Мисрга уш-тирган илмий сафарлари ҳақида газетамизда хабарлар, маълумотлар ёритган эдик. Профессор Э.Мулдашев Мисрга қилган навбатдаги сафари чоғида ёндош оламлар мавжудлигини тадқиқловчи унсурларни бу ўлкадаги Ҳабу ибодатхонасида топганини таъкидлаб, «АиФ» газетасига берган интервьюсида қуйидагиларни айтган:

— Деворлари беҳисоб нақш ва тасвирлар билан безалган маҳаббатли Ҳабу ибодатхонасининг тисмоси думалоқшар ичидан чиқиб келётган икки бошли қанотли илон. Ибодатхона илонлар ва ҳайвонларга бағишланган бино эдилар. Бироқ бизни илонлар ва жониворларнинг бош